

moderen skulde have Lov til at sætte Næt i Skudsmaal for et Lyende, som da under Politistraf skulde gaa med Nætten hele sit Liv igjennem, saa maa Lyendet have samme Næt til at sætte Nætter i Husbondens eller Madmoderens Kontraktbøger; men da jeg ikke ønsker det Første, forlanger jeg heller ikke det Sidste. Ligesom nu det ærede Medlem og jeg ere enige om, at begge Parter bør have ligelydende Kontraktbøger, er jeg overbevist om, det ærede Medlem vil være enig med mig i, at gaa vi tilbage til vor Lyndelovgivning, som den tidligere har været og giver Lyendet i den Forstand i Husbondens og Madmoderens Bølg, at de kunne efter Lune og For-godtsfindende plette Lyendets Vandel ved Paategning i Skudsmaalsbogen eller ved selv om de mene, det er aldrig saa subjektivt sandt, at skrive Vidnesbyrd om Lyendet, for at andre Husbønder, naar Lyendet frembyder sig, ikke skulle blive bedragne ved at tage et slikt Lyende, saa er det lige saa naturligt, at Lyendet skriver i Husbondens og Madmoderens Bog, for at andre Lyender, der søge Tjeneste hos Bedkommende og skulde indføres i den, kunne se, om de ikke blive bedragne ved at komme under en haardhjertet Husbond eller Madmoder, eller om de kunne blive opmuntrede til at tage Tjeneste hos dem ved at se, at andre Lyender have givet dem godt Vidnesbyrd. Jeg haaber, at denne Forklaring er korrekt, og at det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds vil tilstaa, at han har misforstaaet mig i de Udtalelser, han kom med i Gaar, men, jeg gjentager, jeg ønsker ikke det Første og forlanger altsaa ikke det Sidste. Hvorfor jeg med Hensyn til flere af de Bestemmelser, der findes i denne Lov, kan gaa ind paa Loven, er, at der i flere af de Bestemmelser, som jeg ikke her nærmere skal omtale, er en Stræben efter at være retfærdig billig og rimelig til begge Sider og ikke i mindste Maade hindrer Lyendet i at søge sig et Erhverv, som en fri dansk Mand eller Kvinde maa have Ret til at søge, og heller ikke i at søge deres Ret lige over for et Brud paa Forpligtelser og de af dem indgaaede Kontrakter. Kun med Hensyn til det sidste skulde jeg ønske og gjentagende henstille til de ærede Herrer, der faae specielt med den Sag at gjøre, om de ikke vilde være i Stand til at give Lyendet paa endnu flere Punkter en lettere Udgang til at faae sin Ret lige overfor eventuelle Kontraktbrud, Mis-handlinger eller deslige af Husbonden, end Lyndeloven nu foreskriver. Med disse Bemærkninger skal jeg anbefale Forslaget til videre Fremme.

Lh. Kruse: Jeg havde ønsket ikke at tage Ordet i denne Sag, men der er blevet sagt en Del til Fordel for nærværende Lovforslag, som ikke forekommer mig at være sagt med Rette, og jeg har derfor ikke kunnet tilbageholde nogle Bemærkninger. Med Hensyn til de almindelige Bemær-

ninger, der ere saaldne her i Salen, vil jeg kunne slutte mig meget nær til det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (N. Jensen). Det forekommer mig, at den Tid, da man med nogen Grund kunde sige, at der var noget Særegent i Lyendeforholdet, der nødvendiggjorde en derpaa etableret særegen Lovgivning, have vi med stærke Skridt fjernet os fra og fjærne vi os hver Dag med stærke Skridt fra. Det vil neppe kunne mistændes, at det gamle Lyendeforhold — om jeg saa maa sige — Barnsøgen i Huset paa nogen Maade vil kunne føres tilbage og allermindst ad Lovgivningsveien, og det er endvidere min Mening, at den nærværende Lyndelovgivning er et af de stærkeste Bewiser for, at Samfundet har erkjendt, at Udviklingen bærer i den stik modsatte Retning, saa at vi ville nærme os derhen til, at denne særegne Lyndelovgivning i Virkeligheden maa aflaffes og bortfalde. Det er muligt, at ærede Herrer kunne have Ret i, at man ved Loven af 10de Mai 1854 gik et for stærkt Udviklingskridt henimod den absolut sociale Ugestillen af Husbond og Lyende. Men hvis saa er, er det jo ikke Lyendets Skyld, men hele Samfundets og Lovgivningsmagtens egen Skyld, og saadanne Skridt som de, der dengang bleve gjort, tror jeg ikke med nogen Slags Nytte kunne gjøres tilbage. Derved er saadan gjennem Lovgivningen udviklet Tilstand vil der ikke være Andet at gjøre end at finde sig til Rette deri, medmindre der kan paavises principielle Urigtigheder og Uretfærdigheder. Dette sidste kan vistnok ikke paavises. Dertimod antager jeg, at det med Lethed vil kunne paavises, at vor nuggældende Lovgivning endnu indeholder adskillige Punkter, som med Nødvendighed i en just ikke meget fjern Fremtid bør bortskaffes. Det kan efter min Mening med Lethed paavises, at naar Lyndeloven af 10de Mai 1854 omgjærder og beskytter Lyendets Ret en Gang, saa omgjærder og beskytter den til Omgjæld Husbondens Ret 2 til 3 Gange. Jeg tror, at der endnu er saadanne Nætter i vor Lyndelovgivning, som i en ikke fjern Fremtid maa og bør komme under fornyet Overveelse. Der er saaledes i vor Lovgivning etableret et Forhold mellem Lyendet og Husbonden, som i en utilbørlig Grad ubelader Hensynet til Lyendets Selvbestemmelsesret, idet Lovgivningen indeholder, at Lyendet ikke blot skal og kan gjøre et vist bestemt Arbejde, men skal og kan gjøre til en vis Grad alt muligt Arbejde efter Andres Lykke og i Andres Sted f. Ex. i deres Sygdomsforfald. Der er etableret et Forhold, i hvilket Lyendet ikke blot skal fyldestgjøre sine paatagne Forpligtelser, men tillige i en ren ubestemt Almindelighed være forpligtet til at arbejde for Husbonden, Husbondens og Familien uden al Begrænsning. Der er etableret et Forhold, hvor Lyendet ikke blot skal være Husbonden hørig og lydlig og overhovedet følgeragtig indenfor Grænd-